

Többmillió értékű ősnymtatványok tűntek el a budapesti nagy könyvtárakból

Egy neves fiatal tudós rendszeresen eltulajdonította és eladogatta a legritkább könyveket

(Saját tudósítónktól) Néhány hét óta suttognak könyvkereskedők között arról, hogy a három legnagyobb könyvtárból, az Akadémia, a Nemzeti Múzeum, és az Egyetem könyvtárából több értékes ősnymtatvány eltűnt. Csak ennek a három könyvtárnak vannak ősnymtatványai, az olyan könyvek, amelyeket az 1500. év előtt nyomtattak. Az ősnymtatványok közül igen sok több millió értékű ritkaság van, olyan is, amely csak egy-két példányban van meg, sőt olyanok is akadnak közöttük, amelyek legelsősorban bennünket érdekelnek magyar vonatkozásuknál fogva. Ilyen például *Thuróczi* híres *Krónikája*, amelynek két kiadása van, egy *nürnbergi* és egy *brünni*, az utóbbi az értékesebb. Az ősnymtatványokat minden könyvtár külön kezeli, katalogizálja és olyan szigorúan őrzik, hogy csak megbízható tudósok számára adják ki őket, tudományos kutatás céljából.

Időközben a könyvbarátok között elterjedt annak a híre, hogy ezek közül az ősnymtatványok közül több eltűnt a könyvtárakból. Ma délelőtt azután a hír kiválatosan is igaznak bizonyult, amennyiben a főkapitányságra előállítottak egy huszonnégy éves fiatal magyar tudóst, akinek az ősi magyar legenda-irodalom vizsgálata terén kifejtett munkásságát a szakkörök is méltányolták. Az előállítás azért történt, mert az Akadémia följelentést tett a rendőrségen ismeretlen tettesek ellen, az értékes könyvritkaságok eltűnése miatt. A följelentés alapján megindult rendőri vizsgálat a fiatal tudóst vette gyanuba.

Az Akadémia az értékes könyvek eltűnését a következőképpen vette észre: Az egyik tudományos művekkal foglalkozó antikvárius, a *Ranschburg* Gusztáv cég hetekkel, ezelőtt megvásárolt egy ősnymtatványt. Az akadémiai Hellebrandt-féle katalógusban aztán észrevette, hogy a könyv szerepel ott és ugyanaz az írott régi megjegyzés található a példány címlapján, mint amely a cég által vásárolt példány címlapján is megvan. *Ranschburg* azonnal fölkereste az Akadémia főtitkárát, *Balogh Jenőt*, elvitte magával a megvásárolt könyvet, amelyről gyorsan megállapították, hogy az valóban az Akadémia tulajdona. Ekkor aztán kiderült, hogy vagy nyolc-tíz ilyen értékes ősnymtatvány hiányzik összesen. Értesítették erről a felfedezésről az Egyetem és a Nemzeti Múzeum könyvtárát is és most mind a három helyen házivizsgálat folyik, hogy megállapítsák nem tűnt-e el más könyv is. *Ranschburg* a köteles kereskedői gondossággal járt el ebben az ügyben és még is tudta mondani, hogy kitől vette az inkunábulomot. Egyben még néhány más ősnymtatványt is visszaadott az Akadémiának, amelyet ugyanebből a forrásból szerzett.

A rendőri nyomozás megállapította azt is, hogy még két antikvárius vásárolt ugyanattól a fiatal tudóstól, az egyik a fürdő-uccai *Stemmer Ödön* cég, amely *Thuróczi krónikájának 1488-ból való Brünni kiadását* vette meg. A másik a *Lantos-cég*, amely egy híres francia imakönyvet szerzett meg. *Stemmer* természetesen visszaadta a példányt, amint értesült annak eredetéről. *Lantos* vétele már érdekesebb. A francia inkunábulum *Pigouchet* híres imakönyve, 1498-ból való párizsi nyomtatvány. *Lantos* ezt a könyvet pár hét előtti aukcióján akarta értékesíteni. Katalógusának 458. tétele alatt sorolta föl a könyvet, a címlap klisirozott rajzával.

A katalógus szerint a könyv kikiáltási ára 1500 svájci frank volt. Ez a díszes katalógus az árverés előtt és alatt minden budapesti bibliofil kezében megfordult. Tanulmányozták a nagy könyvtárak is, amelyek szintén részt szoktak venni az ilyen árveréseken, de senki sem vette észre, hogy ez a nyilvánosan árverezett könyv a Magyar Tudományos Akadémia tulajdona. Az árverés nagy érdeklődés mellett folyt le. *Pigouchet* imakönyve 2000 svájci frankért kelt el és külföldre került. Nem lehetetlen, hogy talán éppen ennek a könyvnek az árverésébe valamelyik nagy könyvtárunk esetleg az akadémiai könyvtárának kiküldötte is befolyt.

A rendőrség megállapította, hogy a fiatal tudós december óta folytatta ázeimeit. A hiányokra egy-egyben már rá is jöttek az akadémian és akkor behívták azzal a szándékkal, hogy békésen intézzék el a dolgot. Ez március 17-én történt. A megtévedt fiatal tudós azonban ahelyett, hogy az ügy sima elintézését lehetővé tette volna, a *Gellért-szállóban* csuklón fölül elvágta az ereit. A fürdőorvos rész-

sitette első segélynyújtásban, majd a mentők a főkapitányságra vitték. Ott azután bevallotta bűnét, a hiányzó könyvek visszaszerzését magára vállalta, ami természetesen meghaladta anyagi erejét. A visszakérült példányokból kiderült, hogy a fiatal tudós olyan művészi módon tüntette el ezekről a könyvekről az Akadémia bélyegzőjét és könyvtári jelzését, hogy a legkitűnőbb szakértő szemé sem gyanakodhatott, még ha alaposabban szemügyre is vette a könyvet. A szerencsétlen tudós lakásán a detektívek házkutatást tartottak és ott ötven-hatvan könyvet találtak. A könyvek eredetét most vizsgálják fölül. A fiatal tudós azzal védekezett, hogy a tudományos munkából nem tudott megélni s ez vitte a bűn útjára.